Seat No. : _______________

MH-203

May-2025

B.Com., Sem.-II (As per NEP-2020)

DSC-C-F. A/C-121 : Financial Account – III

Time : 2:00 Hours] **[Max. Marks : 50**

1. ફોરેન્સિક એકાઉન્ટિંગની વ્યાખ્યા આપી તેના ઉદ્દેશો અને પદ્ધતિઓ વિશે સમજાવો. 10

અથવા

1. (A) એકાઉન્ટિંગમાં AIના લાભો વિશે સમજૂતી આપો. 5

(B) પડતર હિસાબી પદ્ધતિના ઘટકો સમજાવો. 5

2. ધી કેન્સી લિમિટેડે ₹ 10નો એક એવા 40,000 ઇક્વિટી શેર, શેરદીઠ ₹ 2.50 પ્રીમિયમે બહાર પાડ્યા. રકમ નીચે મુજબ ચૂકવવાની હતી :

₹ 5.00 અરજી સાથે,

₹ 4.50 મંજૂરી સાથે (પ્રીમિયમ સહિત)

₹ 3.00 હપ્તા વખતે

96,400 શેર માટે અરજી આવી. વધુ પડતી અરજી આવવાને કારણે વહેંચણી નીચે મુજબ કરવામાં આવી :

23,000 શેરના અરજદારોને (જેમણે 2,000 કે વધુ શેર માટે અરજી કરી હોય) 10,560 શેર આપવા.

48,000 શેરના અરજદારોને (જેમણે 1,000 કે વધુ શેર માટે અરજી કરી હોય) 14,200 શેર આપવા.

25,400 શેર માટે અરજી કરનારાઓને 15,240 શેર પ્રમાણસર ફાળવી આપવા.

એમ નક્કી કરવામાં આવ્યું હતું કે અરજી સાથે આવેલાં વધારાના નાણાં મંજૂરી અને હપ્તા પેટે લેવા અને વધારે હોય તો પરત કરવા.

બધા હપ્તાના નાણાં પૂરેપૂરાં મળી ગયાં છે એમ માની ઉપરના વ્યવહારો નોંધવા જરૂરી આમનોંધ લખો. 10

અથવા

2. (A) પ્રથા લિમિટેડે ₹ 10નો એક એવા 10,000 ઇક્વિટી શેર બહાર પાડ્યા છે, જેના પર અરજી સાથે ₹ 2.50, મંજૂરી સાથે ₹ 3, પ્રથમ હપ્તા સાથે ₹ 2 મંગાવવામાં આવ્યા છે. 2,000 શેર ધરાવનાર એક શેરહોલ્ડર પ્રથમ હપ્તાનાં નાણાં ભરી શક્યો નહિ અને શેર જપ્ત કરવામાં આવ્યા. શેર જપ્તીની આમનોંધ લખો. 5

(B) એક કંપનીએ દરેક ₹ 10નો 10% પ્રીમિયમથી બહાર પાડેલ તેવા 1000 શેર જપ્ત કર્યા. આ શેર પર પ્રથમ હપ્તાના ₹ 3 લેખે અને છેલ્લા હપ્તાના ₹ 2 લેખે બાકી છે. આ જપ્ત કરેલ શેર પૈકી 400 શેર 10% વટાવથી ફરી બહાર પાડવામાં આવ્યા. જરૂરી આમનોંધ લખો. 5

@geniusguruji

3. યશ લિમિટેડ ₹ 100નો એક એવા 1,000 12%ના ડિબેન્ચર બહાર પાડે છે. તેના નાણાં નીચે મુજબ ભરવાનાં હતાં :

અરજી સાથે ડિબેન્ચર દીઠ	₹ 25
મંજૂરી સાથે ડિબેન્ચર દીઠ	₹ 35
પ્રથમ અને આખરી હપ્તા સાથે ડિબેન્ચર દીઠ	₹ 40

કુલ 1,200 ડિબેન્ચર માટે અરજી મળી. વધારાની અરજી નામંજૂર કરવામાં આવી અને તેના નાણાં પરત કરવામાં આવ્યાં. 100 ડિબેન્ચર ધરાવનાર એક ડિબેન્ચર હોલ્ડરે પ્રથમ અને આખરી હપ્તાના નાણાં ભર્યા નહિ. તે સિવાય બધા ડિબેન્ચર પર પૂરાં નાણાં મળી ગયાં.

ઉપરના વ્યવહારો નોંધવા માટે કંપનીના ચોપડે જરૂરી આમનોંધ લખો. **10**

અથવા

3. (A) શેર અને ડિબેન્ચર વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો. **5**

(B) નિકિતા લિમિટેડે તા. 1-4-2019ના રોજ ₹ 100નો એક એવાં 9%ના, 5,000 ડિબેન્ચર ₹ 10ના પ્રીમિયમથી બહાર પાડ્યાં, જે તા. 31-3-2025ના રોજ મૂળ કિંમતે પરત કર્યાં. કંપનીના ચોપડે ડિબેન્ચર બહાર પાડવાની અને પરત કરવાની આમનોંધ લખો. **5**

4. નીચે દર્શાવેલ માહિતી પરથી સંબંધિત હિસાબોને લગતી નોંધો કંપનીધારા-2013 મુજબ તૈયાર કરો : **10**

		₹
(1)	કરવેરાની જોગવાઈ	1,20,000
(2)	10%ના ડિબેન્ચર	1,25,000
(3)	સૂચિત ઈક્વિટી ડિવિડન્ડ	50,000
(4)	પગાર અને મજૂરી	2,50,000
(5)	સૂચિત પ્રેફ. ડિવિડન્ડ	30,000
(6)	સ્ટાફ કલ્યાણ ખર્ચ	30,000
(7)	દેવીહૂંડીઓ	20,000
(8)	બેન્ક લોન	63,500
(9)	નહિ ચૂકવાયેલ ડિવિડન્ડ	8,000
(10)	ઉછીનાં નાણાં પર ચૂકવવાનું બાકી વ્યાજ	12,500
(11)	બેન્ક ઓવરડ્રાફ્ટ	15,000
(12)	જાહેર થાપણો	36,500
(13)	પરચૂરણ લેણદારો	50,000
(14)	પ્રોવિડન્ટ ફંડમાં ફાળો	40,000
(15)	ખર્ચા ચૂકવવાના બાકી	7,000
(16)	કર્મચારી સ્ટોક ઓપ્શન પ્લાન ખર્ચ	25,000

અથવા

4. કંપની ધારા, 2013 મુજબનું કાલ્પનિક આંકડાઓ સાથેનું કંપનીનું પાકું સરવૈયું તૈયાર કરો. **10**

@geniusguruji

5 નીચે આપેલ બહુવિકલ્પ પ્રશ્નોના ઉત્તર આપો : (કોઈપણ દસ) **10**

(1) “વહી ખાતા” અથવા વહી પોથીનો ખ્યાલ કયા સમયગાળા દરમ્યાન ઉભરી આવ્યો ?

(a) મધ્યકાલીન સમયગાળો (b) પ્રાચીન સમયગાળો

(c) વસાહતી સમયગાળો (d) સ્વતંત્રતા પછીનો સમયગાળો

(2) લુકા પેસિઓલીનું દ્વિનોંધી નામા પદ્ધતિ પરનું મુખ્ય કાર્ય કયા વર્ષમાં પ્રકાશિત થયું હતું ?

(a) 1494 (b) 1454

(c) 1524 (d) 1404

(3) નીચેનામાંથી કોનો જવાબદારી કેન્દ્રમાં સમાવેશ થતો નથી ?

(a) કૌશલ કેન્દ્ર (b) પડતર કેન્દ્ર

(c) નફા કેન્દ્ર (d) રોકાણ કેન્દ્ર

(4) લક્ષ્મણ કંપની લિમિટેડે ₹ 100નો એક એવા 100% પ્રીમિયમથી બહાર પાડેલ ઇક્વિટી શેર પર શેર અરજી સાથે શેરદીઠ ઓછામાં ઓછી મંગાવવાની રકમ કંપનીધારો, 2013ની જોગવાઈઓ મુજબ

(a) ₹ 10 (b) ₹ 5

(c) ₹ 7.50 (d) ₹ 25

(5) ટેબલ ‘F’ મુજબ અગાઉથી મળેલ હપ્તા ઉપર કંપની વધુમાં વધુ કેટલા ટકા વ્યાજ ચૂકવી શકે ?

(a) 6% (b) 12%

(c) 10% (d) 5%

(6) સેબીની ગાઈડલાઈન મુજબ કંપનીએ જેટલા શેર બહાર પડ્યા હોય તેના ________ થી ઓછા શેર માટે અરજી આવે તો કંપની શેરની વહેંચણી કરી શકતી નથી અને ભરણું રદબાતલ ગણાય છે.

(a) 80% (b) 90%

(c) 75% (d) 85%

(7) જ્યારે નાણાં ઉછીના લેતા કોઈ નિશ્ચિત મિલકત ગીરો મૂકવામાં આવે ત્યારે તેના પર ________ બોજ ઊભો કર્યો એમ કહેવાય.

(a) અસ્થિર (b) અર્ધ ચલિત

(c) સ્થિર (d) ઉપરોક્ત પૈકી એકપણ નહીં

(8) કયા પ્રકારના ડિબેન્ચર ચલણી નોટ જેવા છે ?

(a) રજિસ્ટર્ડ ડિબેન્ચર (b) ઈરીડીમેબલ ડિબેન્ચર

(c) બેરર ડિબેન્ચર (d) તારણ વગરના ડિબેન્ચર

(9) ‘ડિબેન્ચર પરત પ્રીમિયમ ખાતું’ કંપની માટે શું છે ?

(a) મિલકત (b) લેણું

(c) દેવું (d) નુકસાન

@geniusguruji

(10) નીચેનામાંથી કઈ વિગત કંપની માટે 'સંભવિત જવાબદારી' ગણાય છે ?

(a) મળવાની બાકી આવક

(b) ચુકવવાના બાકી ખર્ચા

(c) નહીં ચૂકવેલ ડિવિડન્ડ

(d) ક્યુ. પ્રેફ. શેરનું બાકી ડિવિડન્ડ

(11) નીચે દર્શાવેલ બાબતો પૈકી કઈ બાબત પાકા સરવૈયામાં "અનામત અને વધારા" ના મથાળા હેઠળ દર્શાવવામાં આવતી નથી ?

(a) ડિબેન્ચર પરત નિધિ (b) જામીનગીરી પ્રીમિયમ

(c) સામાન્ય અનામત (d) સૂચિત ડિવિડન્ડ

(12) કંપની પાસે ₹ 10નો એક એવા 10,000 ઇક્વિટી શેર છે, જેના પર શેરદીઠ ₹ 8 ભરપાઈ થયેલા છે. જો કંપની 10% લેખે વચગાળાનું ડિવિડન્ડ ચૂકવે તો ડિવિડન્ડની રકમ ________ થશે.

(a) ₹ 5,000 (b) ₹ 12,000

(c) ₹ 10,000 (d) ₹ 8,000

@geniusguruji

MH-203

May-2025

B.Com., Sem.-II (As per NEP-2020)

DSC-C-F. A/C-121 : Financial Account – III

Time : 2:00 Hours] **[Max. Marks : 50**

1. Define forensic accounting and explain its objectives and methods. **10**

OR

1. (A) Give an explanation about the benefits of AI in accounting. **5**

   (B) Explain the components of the cost accounting system. **5**

2. The Kensi Limited issued 40,000 such equity shares of ₹ 10 each at a premium of ₹ 2.50 per share. The amount was to be paid as follows :

   ₹ 5.00 on application,

   ₹ 4.50 on allotment (including premium)

   ₹ 3.00 on installment

   96,400 shares were applied for and owing to heavy over-subscription, allotment was made as follows :

   Applicants for 23,000 shares (in respect of applications for 2,000 or more shares) were allotted 10,560 shares.

   Applicants for 48,000 shares (in respect of applications for 1,000 or more shares) were allotted 14,200 shares.

   Applicants for 25,400 shares were allotted 15,240 shares pro-rata.

   It was decided that the excess amount received on application would be utilized in payment of allotment & installment money and the surplus, if any, would be refunded. Write necessary journal entries assuming that money was received on all installments. **10**

OR

2. (A) Pratha Limited has issued 10,000 equity shares of ₹ 10 each. On which ₹ 2.50 has been called with application, ₹ 3 with allotment, ₹ 2 with first installment. A shareholder holding 2,000 shares could not pay the first installment and the shares were forfeited. Write journal entry for forfeiture of shares. **5**

   (B) A company forfeited 1,000 shares of ₹ 10 each issued at a premium of 10% for non-payment of the first call of ₹ 3 and the final call of ₹ 2. Out of these 400 shares were re-issued at a discount of 10%. Pass necessary journal entries. **5**

@geniusguruji

3. Yash Ltd. issued 1,000, 12% Debentures of ₹ 100 each. The money was payable as follows :

On Application	₹ 25
On Allotment	₹ 35
On First and Final Call	₹ 40

The company received applications for 1,200 debentures, of which excess applications were rejected and application money received on them were returned. The company received all the amounts in time except on 100 debentures held by a debenture holder who could not pay the first and final call.

Write necessary journal entries from the above transactions in the books of the company. **10**

OR

3. (A) Explain the difference between Share and Debenture. **5**

(B) Nikita Limited issued 5,000, 9% Debentures of ₹ 100 each at 10% premium on 1-4-2019 and were redeemed at par on 31-3-2025. Write journal entries of issue and redemption of debentures in the company's books. **5**

4. From the following information, prepare relevant Notes to Accounts as per Companies Act 2013 : **10**

		₹
(1)	Provision for Taxation	1,20,000
(2)	10% debentures	1,25,000
(3)	Proposed equity dividend	50,000
(4)	Salaries & Wages	2,50,000
(5)	Proposed Pref. dividend	30,000
(6)	Staff Welfare Expenses	30,000
(7)	Bills Payables	20,000
(8)	Bank Loan	63,500
(9)	Unpaid Dividend	8,000
(10)	Outstanding Interest on Borrowings	12,500
(11)	Bank Overdraft	15,000
(12)	Public Deposits	36,500
(13)	Sundry Creditors	50,000
(14)	Contribution to Provident Fund	40,000
(15)	Outstanding expenses	7,000
(16)	Expenses on Employee Stock Option Plan	25,000

OR

4. Prepare a Balance Sheet of a Company with imaginary figures as per the Companies Act, 2013. **10**

Answer the following Multiple-Choice Questions : (Any **ten**) **10**

(1) During which period did the concept of "Bahis" or account books emerged ?

(a) Medieval Period (b) Ancient Period

(c) Colonial Period (d) Post-Independence Period

(2) In which year was Luca Pacioli's major work on double-entry book-keeping published ?

(a) 1494 (b) 1454

(c) 1524 (d) 1404

(3) Which of the following is not included in the responsibility center ?

(a) Skill Center (b) Cost Center

(c) Profit Center (d) Investment Center

(4) Laxman company Ltd. issued equity shares of ₹ 100 each at 100% premium. The minimum amount to be called per share on application according to the Companies Act, 2013 should be

(a) ₹ 10 (b) ₹ 5

(c) ₹ 7.50 (d) ₹ 25

(5) The maximum rate of interest paid by a company on Calls-in-Advance as per Table 'F' is

(a) 6% (b) 12%

(c) 10% (d) 5%

(6) According to the SEBI guidelines, if the number of shares applied for are less than __________ of the shares issued, the company cannot proceed to make allotment and subscription is treated as cancelled.

(a) 80% (b) 90%

(c) 75% (d) 85%

(7) When a specific property is pledged as collateral while borrowing money, it is said that a/an _________ charge is created on it.

(a) Unstable (b) Semi-Variable

(c) Fixed (d) None of the above

(8) Which type of debenture is similar to currency notes ?

(a) Registered Debenture (b) Irredeemable Debenture

(c) Bearer Debenture (d) Unsecured Debenture

(9) What is 'Premium on Redemption of Debentures Account' for a company ?

(a) Asset (b) Receivable

(c) Liability (d) Loss

@geniusguruji

(10) Of the following, which item is considered as 'Contingent Liability' for company ?

(a) Income due

(b) Unpaid Expenses

(c) Unpaid Dividend

(d) Unpaid Dividend on Cumulative Preference Shares

(11) Which of the following items does not appear under the head "Reserves & Surplus" in the Balance sheet ?

(a) Sinking Fund (b) Securities Premium

(c) General Reserve (d) Proposed Dividend

(12) The Company has 10,000 equity shares of ₹ 10 each, ₹ 8 per share paid up, then interim dividend payable at 10% will be ________.

(a) ₹ 5,000 (b) ₹ 12,000

(c) ₹ 10,000 (d) ₹ 8,000

@geniusguruji

FOR MORE GUJARAT UNIVERSITY PAPERS & EXAM UPDATES

VISIT:

www.geniusguruji.in

INSTAGRAM:

@geniusguruji

Powered By Genius Guruji